

Begrenzingsplan WCL - Winterswijk

	1373	ha beheersgebied
	569	ha reservaatgebied
	224	ha natuurontwikkelingsgebied
max.	200	ha bosuitbreiding

Gedeputeerde Staten van Gelderland

februari 1997

ingangsdatum 1 januari 1997

2002362

Inleiding

Dit begrenzingsplan geeft aan op welke wijze de provincie Gelderland mogelijkheden wil aanreiken voor een evenwichtige relatie tussen natuur en landbouw in het WCL-Winterswijk. Het plan betreft de cultuurgronden waarvoor Gedeputeerde Staten van Gelderland in overleg met de Stichting WCL-Winterswijk een gebiedsperspectief hebben vastgesteld.

Op basis van dit begrenzingsplan kunnen particulieren een financiële beloning ontvangen voor (agrarisch) natuurbeheer en daarop gerichte inrichtingsmaatregelen; tevens biedt het een kader voor grondaankopen ten behoeve van inrichting en beheer van natuurgebieden door gespecialiseerde natuurbeschermingsorganisaties. Daarvoor zijn in het plan ruimtelijke keuzes gemaakt, die zijn gebaseerd op een beschrijving van na te streven natuurdoelen en de daarin aangebrachte prioritering.

Al deze mogelijkheden hebben tot doel vorm te geven aan de duurzame instandhouding, herstel en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden. Dit beleid is neergelegd in het Natuurbeleidsplan, het Structuurschema Groene Ruimte en is uitgewerkt in diverse provinciale nota's.

Dit begrenzingsplan is gebaseerd op de Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling. Hoofdstuk 2 van dit plan beschrijft in algemene zin de huidige situatie. Onder meer worden de landbouwkundige situatie, de natuur- en landschapswaarden en het beleidskader aangegeven. In hoofdstuk 3 worden de diverse deelgebieden beschreven, ieder met hun eigen specifieke streefbeeld en de daaruit volgende keuzes voor het in te zetten instrumentarium. Het laatste hoofdstuk biedt inzicht in de omvang van het beschikbare instrumentarium. Ten slotte bevat het plan een kaartbijlage met de onderscheiden gebiedscategorieën en een bijlage waarin de mogelijkheden van beheersovereenkomsten zijn uitgewerkt.

In het begrenzingsplan zijn zoekgebieden voor beheersovereenkomsten (ruime jas) opgenomen. Begrenzing van dergelijke gebieden is op het moment van vaststelling van het begrenzingsplan door Gedeputeerde Staten van Gelderland *nog niet mogelijk*. Deze mogelijkheid ontstaat nadat de Europese Commissie de wijziging van de Rbon die onder andere betrekking heeft op begrenzing van zoekgebieden heeft vastgesteld en de aangepaste regeling is gepubliceerd in de Staatscourant. Nadat zulks is geschied zal Gedeputeerde Staten het begrenzingsplan WCL-Winterswijk opnieuw vaststellen zodat vanaf dat moment het zoekgebied operationeel is. Totdat begrenzing van zoekgebieden voor beheersovereenkomsten mogelijk is inventariseert de dienst LBL voor welke percelen belangstelling bestaat voor het aangaan van een beheersovereenkomst. Deze aanvragen kunnen nadat ze een procedure in het kader van artikel 17 van de Rbon (wijzigingen van eenvoudige aard opnemen in het begrenzingsplan) hebben doorlopen, worden omgezet in definitieve contracten. Bij het sluiten van beheersovereenkomsten na de artikel-17-procedure gelden dezelfde criteria als bij het sluiten van overeenkomsten in het toekomstige zoekgebied.

In het plan wordt een aantal malen geappelleerd aan initiatieven van particulieren voor het ontwikkelen van natuur. Deze initiatieven kunnen worden gehonoreerd nadat is aangetoond dat er voldoende natuurrendement wordt verkregen en nadat er een regeling particulier natuurbeheer is vastgesteld. Het ministerie van LNV heeft aangekondigd in 1998 met een regeling te komen. Na vaststelling van de regeling zal gezocht worden naar een efficiënte ruimtelijke verdeling tussen de belangstellenden voor het ontwikkelen van natuur.

Beschrijving van het gebied

2.1 Algemeen

Het WCL-Winterswijk, ter grootte van ongeveer 20.000 hectare, is een kleinschalig en cultuurhistorisch waardevol landschap. Kenmerkend in het gebied zijn de historische scholtegoederen met veelal een grootse boerderij, cultuurgrond, bijbehorende kleinere boerderijen en bos(bouw). De meeste zijn gerangschikt onder de Natuurschoonwet.

Beeldbepalend is de sterke verweving van natuur en landbouw, die zich manifesteert in een fijnmazig mozaïek van cultuurgronden en kleinere en grotere bossen, kleine landschapselementen (houtwallen, solitaire bomen, poelen, bloemrijke bermen en slootkanten, steilranden van essen).

Er is een grote variatie in biotopen met soms zeldzame levensgemeenschappen (beken, beekbegeleidende bossen, hoogveen, kalkgraslanden). Van bijzondere waarde zijn de heiderelicten en de veenkernen het Korenburgerveen en het Wooldsche Veen. Natuur en landschap zijn vaak afhankelijk van hoge grondwaterstanden en van water van goede kwaliteit. Verdroging, verzuring en vermessing zijn de belangrijkste bedreigingen voor natuur en landschap.

De aantrekkelijkheid van natuur en landschap en de aanwezigheid van cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle structuren en objecten vormen de basis voor een hoge belevingswaarde. Naast agrarische productie leveren recreatie en toerisme een belangrijke bijdrage aan het regionale inkomen.

De begrenzing van het plangebied is gebaseerd op een ecologische, hydrologische en landschappelijke samenhang. Het plangebied beslaat de gehele gemeente Winterswijk en de oostelijke gedeelten van Aalten, Eibergen, Groenlo en Lichtenvoorde.

Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door de Nederlands-Duitse grens, aan de westzijde in de gemeenten Aalten en Eibergen door de (oppervlakte)waterscheiding en in de gemeenten Groenlo en Lichtenvoorde door de Hameland-Twenteroute. Het gebied in de gemeente Groenlo ten zuidoosten van de Twenteroute en de rijksweg Groenlo-Winterswijk en het gebied in de gemeente Lichtenvoorde ten noorden van de rijksweg Groenlo-Winterswijk behoren ook tot het plangebied.

2.2 Natuur en landschap

De omgeving van Winterswijk, met aansluitend delen van Aalten, Lichtenvoorde, Groenlo en Eibergen, wordt geroemd om haar schoonheid. Het is een kleinschalig en cultuurhistorisch waardevol landschap met een grote variatie in biotopen met soms zeldzame levensgemeenschappen. Het agrarisch grondgebruik heeft geleid tot verschillende landschapstypen.

Het landschapsbeeld is een resultaat van de vroegere en huidige wisselwerking tussen mens en natuur, waarbij met name de landbouw de drijvende kracht was. In de laatste decennia is deze wisselwerking zodanig geweest dat de oorspronkelijke verscheidenheid sterk is afgenomen.

Reliëf, beeklopen, beplantingselementen en patronen van bebouwing, verkavelingsrichtingen en wegen tonen ondanks aantastingen ook nu nog veel over het ontstaan van het huidige landschap. Zij zijn daarvoor van grote betekenis. Met name de beken met bijbehorend landschap zijn van groot belang omdat zij een verbindend element vormen tussen verschillende natuurgebieden en landschapstypen. De onderhoudstoestand van veel kleine landschapselementen is achterstallig en het oorspronkelijk hechte stelsel van houtwallen, bosjes, overhoekjes, zoom- en mantelvegetaties, poelen, grachten en oude beekarmen is sterk aangetast.

Het bijzondere karakter van het gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van een groot aantal landgoederen. Zij herbergen een belangrijk deel van de natuurwaarden.

Het gehele gebied is als verdroogd aangemerkt. In het oostelijk deel is dit meer het geval dan in het westelijk deel. De grondwaterstanden zijn vooral gedaald als gevolg van de aanleg van diepe sloten en drainage. Het gebied is momenteel grotendeels gedraineerd.

Landbouwkundige wateroverlast treedt op in het uiterste zuiden en oosten op grasland; in droge perioden kan hier en daar ook de landbouw droogteschade ondervinden.

De veengebieden verliezen veel water als gevolg van de versterkte ontwatering van omliggende landbouwgronden en grondwateronttrekkingen voor drinkwater. Het Korenburgerveen biedt goede mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van het hoogveenlandschap omdat er een beperkte hydrologische beïnvloeding is door de omgeving.

Ook het Wooldsche Veengebied heeft een kern die zich, in samenhang met gebieden op Duits grondgebied, kan ontwikkelen tot een hoogveenlandschap. Het gebied moet dan wel gebufferd worden.

In het beeklandschap leidt de versnelde afvoer van water tot onnatuurlijke peilfluctuaties en stroomsnelheden. De beken en begeleidende bossen of beplanting zijn gebonden aan een hoog grondwaterpeil en periodieke inundaties met beekwater. Door het nitraatrijke beekwater verruigen deze bossen.

Het stroomgebied van de Boven Slinge biedt bijzondere ontwikkelingsmogelijkheden voor een boslandschap van bron en beek. Het gebied heeft een dynamisch en deels natuurlijk karakter, er zijn waardevolle bossen en er is kwel. Er liggen meer gave beken met potenties.

De waterafhankelijke organismen worden bedreigd door veranderende morfologie van de beken, verminderende kwelstromen, kortere verblijftijd van het water, eutrofiëring van het oppervlaktewater en te diepe ontwatering.

2.3 Landbouw

Het ontstaan en behoud van het buitengebied was en is niet mogelijk zonder een economisch rendabele landbouw.

De agrarische productie levert een substantiële bijdrage aan het regionale inkomen en staat kwalitatief en kwantitatief op een relatief hoog peil. Met name geldt dit voor de melkveehouderij; dit is verhoudingsgewijs de belangrijkste productietak. Op een aantal landbouwbedrijven heeft zich intensieve veehouderij ontwikkeld, met name varkenshouderij en op beperkte schaal pluimveehouderij en vleesveehouderij.

Meer dan 90% van de cultuurgronden is in particulier bezit. Er zijn in het gebied circa 500 hoofdberoepsbedrijven. Dit is 70% van het totaal aantal landbouwbedrijven. Tweederde van de bedrijven zijn aan de kleine kant. Dit zijn in het algemeen bedrijven met een bedrijfshoofd zonder opvolger of deeltijdboeren. De rentabiliteit van de voedselproductie staat onder druk door marktontwikkelingen en allerlei wettelijke maatregelen. Het is moeilijk de voor agrarische productie noodzakelijke en vereiste milieu-investeringen op te brengen.

2.4 Ruimtelijk beleid

Rijk

Structuurschema Groene Ruimte

Het gebied rond Winterswijk is in het Structuurschema Groene Ruimte aangeduid als Waardevol Agrarisch Cultuurlandschap. Het streven is gericht op een multifunctioneel landelijk gebied met bijzondere natuur- en landschapswaarden, grote recreatieve aantrekkelijkheid en een duurzame land- en bosbouw. Deze waarden hangen onderling nauw samen en geven het gebied een markant eigen karakter. De landbouw is in dat streven in belangrijke mate drager van de natuur- en landschapswaarden. Vermindering van de spanning tussen landbouw en

andere functies vereist een positieve houding van betrokkenen. Om deze ontwikkelingen op gang te brengen, stelt het Rijk op basis van een gebiedsperspectief extra middelen beschikbaar. Het perspectief vormt tevens het kader voor de inzet van reguliere middelen.

Natuurbeleidsplan

Het gebied globaal ten oosten en zuiden van de kern van Winterswijk is in het Natuurbeleidsplan aangegeven als kerngebied van de EHS. Aandacht moet worden besteed aan de instandhouding van bestaande verweving tussen landbouw, natuur, recreatie en landschap.

Bijzondere aandacht verdient natuurontwikkeling langs beken en regeneratie/herstel van kenmerkende ecosystemen als schraallanden, hoogvenen en heidevelden. Buiten de kerngebieden wordt gestreefd naar stimulering van de algemene natuurwaarden. De Groenlose Slinge is aangegeven als een belangrijke verbindingzone tussen Winterswijk en de Graafschap.

Provincie

De voor dit begrenzingenplan relevante passages uit het Streekplan en het Waterhuishoudingsplan zijn overgenomen.

Streekplan Gelderland

Karakteristiek voor Winterswijk is het systeem van beken dat de ruimtelijke structuur bepaalt en daarmee nieuwe ontwikkelingen stuurt. In en aan de beken liggen de belangrijkste natuurdoelstellingen. In de tussenruimte heeft de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden.

In het WCL-gebied staat een geïntegreerde en streekeigen ontwikkeling van de landbouw, bosbouw, natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie en toerisme voorop. Duurzaamheid voor landbouw, natuur en landschap staat daarbij voorop. Agrarische bedrijven ontwikkelen zich tot een duurzame omvang. Door de autonome ontwikkeling en het realiseren van natuurdoelen zullen echter relatief veel bedrijven krimpen of stoppen en daarmee productieruimte vrijmaken voor blijvende bedrijven. Goede mogelijkheden zijn er eveneens voor het verwerven van aanvullend of vervangend inkomen uit natuur, landschap en recreatie.

Vanwege de natuurwaarden zijn strategische actiegebieden aangewezen. Het doel van de actiegebieden is het versneld realiseren van de benodigde omgevingskwaliteiten ten behoeve van de natuurwaarden. In de actiegebieden geldt géén verscherpte milieuregelgeving. In deze gebieden kan enerzijds sprake zijn van een dusdanige spanning tussen natuur, milieu en/of water dat extra inspanningen ten behoeve van de natuur om die reden gerechtvaardigd zijn. Anderzijds doen zich specifieke kansen voor om met extra inspanningen een versnelde verbetering van de milieu- en wateromstandigheden ten behoeve van de natuur te realiseren. De provincie voert een stimuleringsbeleid in actiegebieden met gerichte inzet van provinciale instrumenten vanuit onder andere water- en natuurbeleid. Het WCL-Winterswijk is een strategisch actiegebied.

Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000

Op de functiekaart in het Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000 heeft het water in een deel van het gebied de functie van water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur, in het overige kleinere deel heeft het water de functie van water voor landbouw of van water voor landbouw en niet-kwelafhankelijke natuur. De waterhuishouding rondom het Korenburgerveen en het Wooldsche Veen wordt maximaal afgestemd op de natuur.

Door de bodemgesteldheid biedt het gebied bij Winterswijk goede mogelijkheden kleinschalig maatwerk te leveren voor de bescherming van de natuur. Met name zal bijzondere aandacht uitgaan naar het realiseren van een goede kwaliteit van de snelstromende laaglandbeken.

Door de aanleg van ecologische verbindingzones langs onder andere de Groenlose Slinge en de Boven Slinge zal de ecologische structuur worden versterkt.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet wordt op tal van plaatsen in Nederland toegepast om bijzondere natuurgebieden een wettelijke bescherming te bieden. Behalve juridische bescherming kan op grond van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) het op natuurwaarden afgestemde beheer financieel worden ondersteund op basis van een beheersplan ex artikel 14 van de NB-wet. Voor het Korenburgerveen is een aanwijzing als NB-wetgebied in voorbereiding. Rondom de steengroeve ligt het beschermd natuurmonument Willink Weust en Heksenbos.

Landinrichtingsplannen

In het noordoostelijk deel van het gebied is de ruilverkaveling met administratief karakter "Hupsel-Zwolle" in voorbereiding. Het ontwerp-landinrichtingsplan wordt naar verwachting in 1997 door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Ten noorden en westen van de kern van Winterswijk is de ruilverkaveling "Winterswijk-West" in uitvoering. Deze ruilverkaveling zal binnen enkele jaren worden afgerond.

Ten behoeve van een gebied ten oosten en zuiden van de kern van Winterswijk is een landinrichting in voorbereiding (Winterswijk-Oost). Er is een nauwe relatie tussen de uitwerking van het WCL-beleid en de landinrichting. Er wordt zoveel mogelijk gezamenlijk gewerkt, zowel inhoudelijk als personeel. Het streven is erop gericht de activiteiten in het kader van het WCL-proces zoveel mogelijk af te stemmen op de landinrichtingsactiviteiten. Hiervoor is een nauwe relatie tussen de Stichting WCL en de landinrichtingscommissie van groot belang.

Gemeenten

De begrenzing ligt in vijf gemeenten. In deze paragraaf wordt aangegeven, welke bestemming het gebied heeft in de verschillende vigerende bestemmingsplannen buitengebied. De vigerende bestemmingen zijn in onderstaande tabel indicatief aangegeven.

Gemeente	Bestemming
Aalten	agrarisch gebied I, omgeving van Haart agrarisch gebied II
Eibergen	afwisselend agrarisch gebied I en II
Groenlo	voornamelijk agrarisch gebied II
Lichtenvoorde	rondom het Korenburgerveen agrarisch gebied III, tussen Vragender en Groenlo agrarisch gebied II, het overige agrarisch gebied I
Winterswijk	agrarisch gebied II, in het noordelijk deel afgewisseld met agrarisch gebied I

**2.5 Evaluatie beheersplannen
Winterswijk-Oost en -West (1990)**

De mate waarin de gebruikers van gronden binnen de begrenzing van de beheersplannen Winterswijk-West en -Oost tot dusverre gebruik hebben gemaakt van de daarin geboden mogelijkheden, komt ongeveer overeen met het landelijke beeld. Na een aanvankelijke aarzeling gaan steeds meer agrariërs over op agrarisch natuurbeheer op basis van beheersovereenkomsten. De kwaliteit van het agrarisch natuurbeheer vertoont een stijgende lijn. De tabel geeft aan hoeveel hectare van welk soort beheer is gesloten in Winterswijk (stand 1-1'97).

De in het voorliggende plan opgenomen mogelijkheden voor randenbeheer, landschapsonderhoud en een flexibele inzet van het instrumentarium, kunnen het deelnemingspercentage verder verhogen en een belangrijke kwaliteitsimpuls aan het beheer geven.

	begrensd in hectares		natuurontwikkelingsgebied	reservaatsvorming/natuurontwikkeling voltooid	beheersovereenkomsten in hectares				aantal beheersovereenkomsten
	beheersgebied	reservaatsgebied			passief	licht	zwaar	randen	landschapsonderhoud
Begrenzingsplan Winterswijk	1223	477	-	135	232	36	188	12	13
Landinrichtingsplan Winterswijk-West	-	-	35	0	-	-	-	-	-

3.1 Algemeen

Dit begrenzingsplan richt zich op realisatie van natuurdoelen voor cultuurgronden. In de navolgende paragrafen is aangegeven welk beheer c.q. welke inrichting de onderscheiden natuurdoelen vereisen. Vervolgens is aangegeven welke concrete maatregelen daarvoor nodig zijn. Tevens wordt aandacht besteed aan de natuur- en landschapsdoelen van de bosuitbreiding.

In WCL-gebieden zoals Winterswijk ligt de nadruk op verweving van landbouw en natuur. Beide functies zijn economische dragers van het gebied. De natuur indirect omdat ze de basis vormt van het aantrekkelijke landschap voor recreanten die een belangrijke economische factor zijn voor het buitengebied. De landbouw omdat zij als gebruiker van het buitengebied daar haar hoofdinkomen verwerft. Het cultuurlandschap van Winterswijk is er dankzij natuur én landbouw. Bij de keuzen van de streefbeelden en van de in te zetten instrumenten is dit als vertrekpunt gehanteerd. De ruimtelijke uitwerking van de streefbeelden is gebaseerd op het gebiedsperspectief, waarbij tevens de daaraan ten grondslag liggende bouwstenen: landbouwvisie en visie natuur, bos en landschap zijn geraadpleegd.

Bij de uitwerking van een aantal aspecten in dit begrenzingsplan is gekozen voor maatwerkoplossingen, gericht op de specifiek Winterswijkse omstandigheden. Deze gebiedsspecifieke oplossingen worden toegelicht in de volgende paragrafen.

3.1.1 Ruime jas

In 1984 is voor Winterswijk-West een beheersplan vastgesteld. In 1990 is het beheersplan voor Winterswijk-Oost vastgesteld en is dat voor West herzien. In deze gebieden is door het BBL op de gebruikelijke wijze acquisitie gevoerd voor beheersovereenkomsten.

Dat heeft geleid tot 468 ha natuurbeheer op basis van beheersovereenkomsten. Dit betreft respectievelijk ongeveer een kwart tot eenderde van het gebied dat daarvoor in aanmerking komt. De toen gekozen begrenzingssystematiek vormt een beperking van de deelname, waardoor in een aanzienlijk deel van de daarvoor in aanmerking komende gebieden het gewenste natuurgerichte beheer onvoldoende totstandkomt en een aanzienlijk deel van de daarvoor beschikbare financiën ongebruikt blijft.

De omvang van de gebieden met belangrijke natuurwaarden in het plangebied is beduidend groter dan de oppervlakte die met behulp van aangepast agrarisch beheer op basis van beheersovereenkomsten van een adequaat beheer kan worden voorzien.

Dit probleem is opgelost door een zoekgebied voor beheersovereenkomsten te begrenzen, waarbinnen tot een bepaald plafond beheersovereenkomsten mogelijk zijn. De eerste ervaringen met deze aanpak elders in Nederland laten zien dat de oppervlakte waarvoor een beheersovereenkomst is gesloten een half jaar na vantoepassingverklaring al even hoog is als bij perceelsgewijze begrenzing na een aantal jaren.

Opzienbarend is vooral ook dat in het ruimere gebied het aandeel beheersovereenkomsten voor zeer extensief beheer aanzienlijk hoger is dan tot dusverre gebruikelijk was.

In de beheersplannen Winterswijk-West en -Oost zijn de ecologisch meest waardevolle situaties geselecteerd. Ook in het voorliggende begrenzingsplan blijft er prioriteit bestaan bij deze gebieden. Om die prioriteit inhoud te geven blijft 70% van het areaal dat in genoemde beheersplannen was begrensd als beheersgebied, beschikbaar voor beheersovereenkomsten in deze ecologisch meest kansrijke situaties.

Dit betekent dat in totaal ruimte bestaat voor 608 ha beheersovereenkomsten in het ruime gebied buiten de in het verleden begrensde gebieden (30% van de oppervlakte begrensd beheersgebied, vermeerderd met de 150 ha beheersgebied 2e fase en de als gevolg van statuswijziging vrijkomende oppervlakte). Genoemde ruimte van 608 ha biedt tevens mogelijkheden voor perceelsrandenbeheer en landschapsonderhoud in het gehele WCL-gebied. De na te streven natuurdoelen voor natuurbeheer door particulieren in het ruim begrensde gebied zijn in dit begrenzingenplan beschreven. Verwacht wordt dat deze aanpak een snelle realisatie van natuurdoelen bevordert. Bij deze aanpak horen een aantal randvoorwaarden. Uiteraard dient het beheer op basis van beheersovereenkomsten effectief te zijn voor de te realiseren natuurdoelen. Die doelen zijn, met uitzondering van de omgeving van het Meddose Veld waar het behoud van weidevogels aan de orde kan zijn, gericht op botanische waarden. Effectief beheer van botanische waarden heeft eveneens positieve effecten op diverse andere organismen zoals zoogdieren, vogels, amfibieën, vlinders en andere insecten.

De beperkte oppervlakte die beschikbaar is voor beheersovereenkomsten buiten de ecologisch meest kansrijke gebieden vereist een streven naar zo hoog mogelijk rendement van de daarvoor beschikbare middelen. Dat wil zeggen dat ook in het ruimere gebied wordt gestreefd naar beheer dat een sterke extensivering tot gevolg heeft. Daarbij gaat vanwege het sterk verdroogde karakter van het gebied de aandacht vooral uit naar vochtige/natte vegetatietypes. Overeenkomsten voor passief beheer zullen slechts worden aangegaan voorzover behoud van terreinomstandigheden noodzakelijk is voor de daaraan verbonden natuur- of landschapswaarden. Te sluiten beheersovereenkomsten zullen qua aard en omvang worden beoordeeld aan de hand van de te verwachten effecten ten aanzien van natuur en landschap. Eénmaal per jaar geeft de Dienst Landelijk Gebied aan waar beheersovereenkomsten zijn gesloten en wat de inhoud van deze overeenkomsten is. Deze gegevens zullen worden geagendeerd in de Subcommissie Beheer Landbouwgronden in Gelderland.

Een vergelijkbare, meer flexibele, benadering is ook voor aan te kopen reservaaits- en natuurontwikkelingsgebieden mogelijk. Door in een ruim gebied gronden aan te kopen en deze vervolgens via ruilingen binnen de reservaaits- en natuurontwikkelingsgebieden te brengen, komt de inrichting en het beheer van die gebieden sneller binnen handbereik. Tevens kan op die wijze een bijdrage worden geleverd aan de verbetering van de verkaveling. Met name het landinrichtingsgebied Winterswijk-Oost zal op die wijze als ruimer aankoopgebied functioneren. Een deel van de daarin door het BBL aan te kopen gronden zullen daartoe, zo mogelijk, vooruitlopend op het plan van toedeling worden uitgeruild naar de reservaaits- en natuurontwikkelingsgebieden, waarna inrichting en natuurbeheer kan plaatsvinden. De reservaaitsgebieden blijven op perceelsniveau begrensd, zoveel mogelijk in aansluiting op bestaande eigendommen van natuurbeschermingsorganisaties, die veelal gelegen zijn in voor de natuur meest kwetsbare delen van het gebied. De grondverwerving ten behoeve van reservaaitsvorming blijft zich richten op de reservaaitsgebieden die in het verleden in de beheersplannen Winterswijk-Oost en -West zijn begrensd.

3.1.2 Natuurbeheer en natuurontwikkeling

In beheersgebieden ligt traditioneel een grote rol voor particulieren om op cultuurgronden een bijdrage te leveren aan de instandhouding van natuur en landschap. Juist nu de begrenzing een ruimer karakter heeft gekregen geeft dit nog meer mogelijkheden voor particulieren.

Vergaande vormen van natuurbeheer, eventueel in combinatie met daarop toegesneden inrichtingsmaatregelen, werden tot dusverre uitgevoerd door gespecialiseerde natuurbeschermingsorganisaties. Daartoe werden de betrokken gronden door de overheid aangekocht.

Particulieren in het WCL-gebied hebben aangegeven een volwaardige bijdrage te willen leveren aan het instandhouden en ontwikkelen van natuur en landschap. Zij zien dit als een mogelijkheid om een deel van hun arbeidsinkomen te verwerven. Tevens ontstaat een grotere betrokkenheid van de streek bij het natuurbeheer. In Oost-Gelderland speelt een belangrijke rol dat men de grond waarmee men een historische, vaak emotionele, binding heeft, veelal niet wenst te verkopen. Deze benadering, waarbij natuurbeheer door particulieren wordt geïntegreerd met landbouwkundige activiteiten, past volledig in de WCL-filosofie.

Randvoorwaarde bij natuurbeheer door particulieren is dat, tegen vergelijkbare kosten, dezelfde natuurdoelen worden gerealiseerd als door natuurbeschermingsorganisaties zou gebeuren. Daarnaast dient het beheer continu en duurzaam te zijn (langjarige contracten).

Natuurbeheer en -ontwikkeling door particulieren, dus zonder dat grondaankoop door de overheid nodig is, kan door het aangaan van langjarige overeenkomsten met zakelijke werking. Een dergelijke overeenkomst bevat een regeling voor beheer en eventueel inrichting van de betreffende grond. Tevens wordt daarin de vergoeding vastgelegd die de uitvoerende partij ontvangt. Op basis van landelijke experimenten wordt momenteel nagegaan hoe natuurbeheer door particulieren vorm kan worden gegeven.

Initiatieven van particulieren voor het ontwikkelen en beheren van natuur kunnen worden gehonoreerd nadat is aangetoond dat er voldoende natuurrendement wordt verkregen en nadat er een regeling particulier natuurbeheer is vastgesteld. Het ministerie van LNV heeft aangekondigd in 1998 met een regeling te komen. Na vaststelling van de regeling zal gezocht worden naar een efficiënte ruimtelijke verdeling tussen de belangstellenden voor het ontwikkelen van natuur.

Beheer en inrichting van natuurterreinen door particulieren kan gezien worden als een alternatief naast het aankopen en beheren door een natuurbeschermingsorganisatie.

3.2 Waardevol cultuurlandschap I

Gestreefd wordt naar een kleinschalig landschap met natuurwaarden van het hedendaagse cultuurlandschap. Natuurwaarden komen vooral voor op perceelscheidingen in landschapselementen en bosgebieden.

In deze gebiedscategorie worden met name mogelijkheden geboden om bij te dragen aan behoud en ontwikkeling van natuurwaarden van landschapselementen en van soortenrijke bouw- en graslandvegetaties. Bij deze laatste gaat het vooral om de randen van de percelen.

Concreet gaat het daarbij vooral om herstel en onderhoud van struwelen, zoombegroeiingen en hakhout, alsmede om extensieve graanteelten op oude bouwlanden.

In het Meddose Veld is een goede uitgangssituatie voor weidevogelpopulaties aanwezig. Voorzover effectief voor behoud en ontwikkeling van de weidevogelbezetting, worden in dat gebied mogelijkheden geboden voor daarop gerichte beheersovereenkomsten.

Beheer en inrichting

Voor botanisch beheer van perceelsranden van grasland komt het pakket G2 in aanmerking. Plaatselijk kan beheer dermate geëxtensieerd plaatsvinden dat zoomvegetaties zich kunnen ontwikkelen. De Commissie Beheer Landbouwgronden heeft een speciaal beheer voor zomen vastgesteld dat onder andere bestemd is voor het WCL-Winterswijk. Weidevogelbeheer kan aan de orde zijn in het Meddose Veld, voorzover de weidevogelpopulaties dergelijk beheer rechtvaardigen. Daarbij gaat het om de pakketten G6 t/m G8.

Bouwlandbeheer is van toepassing op de vanouds als bouwland in gebruik geweest zijnde essen en kampen. De hiervoor in aanmerking komende pakketten zijn B2, B3 en B4.

In de gehele gebiedscategorie kunnen bijdragen worden geleverd aan de instandhouding en het onderhoud van landschapselementen. Overeenkomsten voor het onderhoud van landschapselementen dienen zoveel mogelijk te worden gekoppeld aan het beheer van percelen of perceelsranden.

Lokaal, waarbij vooral gedacht wordt aan landgoederen, kan natuurgerichte inrichting plaatsvinden mits de eenheden minimaal 10 ha (cultuurgrond en aangrenzende niet-cultuurgronden) groot zijn. Hiervoor is voor het WCL 48 ha natuurontwikkeling beschikbaar. Locaties met (potentiële) kwel hebben de voorkeur omdat daar de schaarse vochtige schraalgraslanden en heideterreinen kunnen worden ontwikkeld. Naast de ontwikkeling van vochtige schraalgraslanden en heideterreinen is de ontwikkeling van droge heide van belang.

Een beheer- en inrichtingsplan dat tevens zicht biedt op het verwachte rendement van de natuurontwikkeling en -beheer dient te worden overgelegd om op basis van een particuliere natuurbeheersovereenkomst voor een vergoeding voor inrichting en beheer in aanmerking te komen. Natuurontwikkeling op landgoederen kan worden uitgewerkt in een landgoedvisie.

Instrumenten en locaties

Voor genoemde beheers- en inrichtingsmaatregelen zijn in principe toepasbaar in het geelgekleurde gebied op de kaart. Beschikbare instrumenten zijn beheersovereenkomsten (op termijn zo mogelijk langlopende), grondverwerving ten behoeve van natuurontwikkeling door natuurbeschermingsorganisaties en te zijner tijd contracten voor particulier natuurbeheer.

In het kader van de landinrichting Winterswijk-West wordt langs de Schaarsbeek en langs de Boven Slinge bij de Bekendelle een natuurgerichte inrichting gerealiseerd met een oppervlakte van 35 ha. Daarnaast worden diverse percelen, vooral langs beken, natuurvriendelijk ingericht.

3.3 Waardevol cultuurlandschap II

Tot deze gebiedscategorie behoort het overgrote deel van de ecologisch meest kansrijke situaties. Dit betreft een ruime begrenzing rondom de gebieden die in het verleden zijn begrensd in de beheersplan Winterswijk-Oost. In het waardevolle cultuurlandschap II versterken de doelstellingen van natuur en landschap elkaar.

Er wordt gestreefd naar een kleinschalig cultuurlandschap met halfnatuurlijke doeltypen als droog grasland, vochtig schraalgrasland, droge heide, struweel, zoombegroeiing en hakhout. Kortom, natuurwaarden van het vroegere land-

schap in kleinere en grotere eenheden. De nadruk ligt op het behouden, optimaliseren en lokaal uitbreiden van de bestaande natuurwaarden.

Vanwege het sterk verdroogde karakter van het gebied is er een voorkeur voor de realisering van vochtige/natte natuur.

Vanouds vormden aanzienlijke heidevelden een belangrijk onderdeel van het Winterswijkse landschap. Voor de natuur hadden deze gebieden een belangrijke meerwaarde. Deze onbemeste gebieden leverden bovendien schoon water voor de vele beken. Van deze heidegebieden is weinig meer over, maar de potenties tot herstel van heide-achtige en heischrale halfnatuurlijke landschappen is er wel. Het ontwikkelen van dit type natuur, inclusief de ecologisch gunstige voedselarme en vochtige milieukwaliteiten, is mogelijk. In het kader van de landinrichting Winterswijk-Oost zal de realiseringmogelijkheid van heidegebieden verder worden onderzocht.

Beheer en inrichting

Voor botanisch beheer van graslandpercelen en -randen komen de pakketten G2, G12* en G13* in aanmerking. Vooruitlopend op genoemde pakketten zijn G6, G7 en G8 zinvol. Plaatselijk kan in de rand van het perceel beheer dermate geëxtensieerd plaatsvinden dat zoomvegetaties zich kunnen ontwikkelen. Bouwlandbeheer is van toepassing op de vanouds als bouwland in gebruik geweest zijnde essen en kampen. De hiervoor in aanmerking komende pakketten zijn B2, B3 en B4.

In de gehele gebiedscategorie kunnen bijdragen worden geleverd aan de instandhouding en het onderhoud van landschapselementen.

Lokaal, waarbij vooral gedacht wordt aan landgoederen, kan natuurgerichte inrichting plaatsvinden mits de eenheden minimaal 10 ha groot zijn (cultuurgrond en aangrenzende niet-cultuurgronden). Hiervoor is voor het WCL-gebied 48 ha beschikbaar. Locaties met (potentiële) kwel hebben de voorkeur omdat daar de schaarse vochtige schraalgraslanden kunnen worden ontwikkeld. Naast de ontwikkeling van vochtige schraalgraslanden en heideterreinen is de ontwikkeling van droge heide van belang. Een beheer- en inrichtingsplan dat tevens zicht biedt op het verwachte rendement van de natuurontwikkeling en -beheer dient te worden overgelegd om op basis van een particuliere natuurbeheers-overeenkomst voor een vergoeding voor inrichting en beheer in aanmerking te komen. Natuurontwikkeling op landgoederen kan worden uitgewerkt in een landgoedvisie.

Instrumenten en locaties

Voor genoemde beheers- en inrichtingsmaatregelen zijn in principe toepasbaar in het roze gebied op de kaart. Deze gebieden zijn ecologisch gezien de meest kansrijke.

Ecologisch kansrijk zijn ook de gronden binnen NSW-landgoederen. Deze gronden vergen een extensief, specialistisch beheer. Vanwege de NSW-rangschikking zijn ze niet als reservaatgebied begrensd in de eerste fase. De inzet van reservaatgebieden buiten de NSW-landgoederen lijkt hierdoor versnipperd, doch deze gebieden vormen de verbinding tussen de diverse landgoederen.

3.4 Beeklandschap

Voor de gebiedscategorie Beeklandschap wordt gestreefd naar de ontwikkeling van beekbegeleidende halfnatuurlijke beeklandschappen met grootschalige begrazing waarin onder andere de natuurdoeltypen laaglandbeek, droog grasland, droge heide, vochtig schraalgrasland en hakhout voorkomen.

Bij de grote beken is vooral de doorgaande structuur van belang terwijl bij de kleinere de landschappelijke inpassing de nodige aandacht vergt waarbij meandering afgewisseld met kanalisering geen beletsel is.

In het beekdal van de bovenloop van de Vennevertlosebeek en van de Bemerbeek/Boven Slinge worden naast de lage aan de beek gelegen gronden ook de hogere gronden begrensd. Vanwege het streven naar grootschalige begrazing zijn in deze gebieden de aankoopmogelijkheden, vergelijkbaar met een aanwijing als reservaatgebied, van toepassing. Hierdoor kunnen deze gebieden - na verwerving - als een compleet beekstelsel worden ingericht en beheerd. Plaatselijk is kleinschalige natuurontwikkeling gewenst. Het als een grote eenheid beheren van een volledig beekstelsel heeft als voordeel dat alle gradiënten die in het systeem voorkomen optimaal kunnen worden benut. De keuze voor de beekdalen van de Vennevertlosebeek en de Bemerbeek/Boven Slinge is de potenties die deze beekdalen hebben. De eerste is als zelfstandige hydrologische eenheid te beheren. Dat levert een voorsprong op bij het realiseren van de natuurdoelen. De Vennevertlosebeek heeft drie zijbeken. Het waterpeil van deze beken verandert niet als het peil in de Vennevertlosebeek wordt opgezet. Door het opzetten van het peil mag het karakter van een laaglandbeek niet verloren gaan. Als wij het volledige beekstelsel onder controle willen hebben dient er ook aandacht te zijn voor de waterkwaliteit. Deze is voldoende gewaarborgd als voor de gronden in het stroomgebied van deze watergangen beheersovereenkomsten worden gesloten.

Voor het gebiedje Pannekoelen, gelegen aan de Hupselse Beek in de landinrichting Hupsel-Zwolle, is een beheer gewenst dat overeenkomt met dat van de Vennevertlosebeek en de Boven Slinge.

Beheer en inrichting

Voor botanisch beheer van graslandpercelen en -randen komen de pakketten G2, G12* en G13* in aanmerking. Vooruitlopend op de genoemde pakketten zijn overeenkomsten met pakket G6, G7 en G8 zinvol. Het streven is gericht op grootschalig extensieve begrazing van het beekdal. Plaatselijk kan in de rand van het perceel beheer dermate geëxtensiveerd plaatsvinden dat zoomvegetaties zich kunnen ontwikkelen.

Aanliggend aan de beek is (spontane) bosontwikkeling gewenst.

Instrumenten en locaties

Getracht wordt een beekdallandschap te realiseren aan de bovenloop van de Vennevertlosebeek, de Boven Slinge van Kotten tot Brinkheurne, de westoever van de Bemerbeek van Osink tot Kotten en in de Pannekoelen. Op de gronden is het bij reservaatgebied behorend instrumentarium van toepassing.

3.5 Beekbegeleidende gronden

Het stroomgebied van een aantal beken biedt bijzondere ontwikkelingsmogelijkheden voor beekbegeleidende bossen, vooral vanwege de voorkomende kwel en de dynamiek van de beek. Gestreefd wordt naar een gordel van beekbegeleidende begroeiing van het natuurdoeltype boslandschap van bron en beek, die liggen in de "uiterwaard" van de beek. De daar voorkomende cultuurgronden zullen weer een natuurlijke relatie moeten krijgen met de beek.

Beheer en inrichting

De gronden gelegen aan de beek behoeven eigenlijk geen beheer; spontane opslag van bos en vrije meandering zijn de belangrijkste kenmerken. Een dergelijke ontwikkeling van nieuwe natuur behoeft niet aaneengesloten langs de beek plaats te vinden. Het realiseren van de kansen daar waar ze zich voordoen geeft een goed resultaat. Voor deze natuurontwikkeling is 100 ha beschikbaar.

Instrumenten en locaties

Getracht wordt beekbegeleidende gronden zoals voren beschreven te laten ontstaan langs Boven Slinge (Duitse grens tot Aalten), Groenlose Slinge, Beurzerbeek, Vennevertlosebeek, Boldersbeek, Ratumsebeek, Willinkbeek, Siepersbeek, Limbeek, Stortelersbeek/Stuwbeek, Kleine Beek (Osink-/Bemerbeek), Modderbeek, Schaarsbeek, Dambeek, Steenbeek, Hupselsebeek, Snijdersveer Beek en de Wissinkbeek. De uitvoering van deze natuurontwikkeling kan zowel door natuurbeschermingsorganisaties alsook te zijner tijd door particulieren met behulp van langjarige overeenkomsten waarin inrichting is geregeld worden gerealiseerd.

De verwerving en inrichting van gronden ten behoeve van natuurontwikkeling langs de Hupselsebeek en de Steenbeek vindt plaats in het kader van de landinrichting Hupsel-Zwolle. Indien blijkt dat voor natuurontwikkeling langs de Steenbeek niet de oorspronkelijk geschatte oppervlakte van 20 ha nodig is, kunnen de resterende hectares langs andere beken in het gebied worden ingezet.

Voor de verbindingzone van de Groenlose Slinge is een basis- en inrichtingsplan gemaakt. Het deel van deze verbindingzone dat gelegen is in de landinrichting Winterswijk-West wordt in dat kader aangelegd. Datzelfde geldt ook voor renaturering van een aantal andere beken in het landinrichtingsgebied.

3.6 Hoogveengebieden

In het plangebied komen twee hoogveenkernen voor. Het Korenburgerveen biedt goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van een nagenoeg natuurlijk landschap rond de bestaande hoogveenkernel. Ook het Wooldsche Veer heeft een kern die zich in samenhang met gebieden op Duits grondgebied kan ontwikkelen tot een nagenoeg natuurlijk hoogveenlandschap. Daarnaast is in het buiten het gebied gelegen Zwillbrocker Venn hoogveenvorming mogelijk. Het natuurdoeltype is hoogveenlandschap.

De potenties voor hoogveenvorming zijn in de genoemde gebieden aanwezig hoewel areaalbehoefte van diverse in het hoogveen voorkomende soorten niet in overeenstemming is met de oppervlakte van de venen in Winterswijk. Rondom alle venen is een hydrologische buffer noodzakelijk.

Beheer en inrichting

In de ontwikkelingsfase van een hoogveengebied zijn diverse maatregelen nodig om de hoogveenvorming op gang te brengen. In het eindstadium van een hoogveen is beheer niet meer noodzakelijk.

De ontwikkeling en het beheer van hoogvenen is specialistisch en kan het beste worden overgelaten aan natuurbeschermingsorganisaties die daar ervaring mee hebben en daarvoor het juiste materieel hebben.

In de directe omgeving van de venen is het in verband met hydrologische buffering noodzakelijk landbouwgronden te begrenzen. In het algemeen kan aan hydrologische buffering vorm worden gegeven door de grondwaterstand in de percelen waarlangs het veen afwatert te verhogen. Zo dient om de verdroging van het Korenburgerveen tegen te gaan het peil van de Schaarsbeek te worden opgezet. De natuurkwaliteiten van de bufferpercelen worden uiteraard benut.

Instrumenten en locaties

Direct grenzend aan het Wooldsche Veen liggen een aantal percelen waarvan het voor het veen beter is dat ze deel gaan uitmaken van het hoogveengebied. Omdat hiervoor inrichtingsmaatregelen noodzakelijk zijn, kunnen deze percelen in het kader van natuurontwikkeling worden aangekocht. De gronden die rond het Wooldsche Veen voor buffering in aanmerking komen zijn in het verleden begrensd als reservaatgebied. De doelstelling voor deze gronden is een waterpeil te realiseren dat hoogveenvorming in het Wooldsche Veen mogelijk maakt. Rondom het Korenburgerveen is een gordel cultuurgronden begrensd als reservaatgebied. Deze percelen worden in het kader van de ruilverkaveling Winterswijk-West in eigendom overgedragen aan Natuurmonumenten en de Stichting Marke Vragender Veen. Om de verdroging van het Korenburgerveen tegen te gaan dient het peil van de Schaarsbeek te worden opgezet, waarbij overigens het karakter van een laaglandbeek niet verloren mag gaan. Dit kan leiden tot een aanzienlijke vernatting van een aantal aangrenzende percelen. Daarom zal worden getracht deze percelen aan te kopen ten behoeve van beheer door Natuurmonumenten.

De betreffende gronden aan de zuidzijde van het veen worden daartoe begrensd als reservaatgebied (in het verleden begrensd als beheersgebied).

Indien er belangstelling bestaat voor beheersovereenkomsten waarin een hoger peil wordt overeengekomen is dat een alternatief voor het verwerven van de grond en het beheer door een natuurbeschermingsorganisatie.

De gronden nabij de Leemputten ten westen van het Zwillbrocker Venn die zijn begrensd als reservaatgebied worden aangekocht of in het kader van de landinrichting Hupsel-Zwolle via uitruil toebedeeld aan het SBB.

3.7 Bosuitbreiding

Binnen het plangebied zijn financiële middelen beschikbaar voor 100 à 200 ha bosuitbreiding.

Aangezien bosuitbreiding vrijwel overal mogelijk is, dient de kansrijkdom voor bos in relatie te worden gezien met de functie. De belangrijkste functies zijn natuur, landschap, recreatie en productie. Het bos dient multifunctioneel te zijn en zal, voorzover het grote aaneengesloten eenheden betreft, voornamelijk worden gerealiseerd in het kader van de landinrichting Winterswijk-Oost. Bosuitbreiding geschiedt niet op basis van de Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling.

Beheer en inrichting

Aanplanten met inheemse soorten van het boslandschap van bron en beek. Indien spontane ontwikkeling mogelijk is, verdient dat de voorkeur. Voor de kleinere locaties kunnen particuliere initiatieven worden gehonoreerd mits locatie en inrichting in overeenstemming is met de doelstellingen. Initiatieven voor bosuitbreiding, mits ze voldoen aan de randvoorwaarden, kunnen worden gehonoreerd.

Instrumenten en randvoorwaarden

Er is een voorkeur voor bosaanleg op rijkere, weinig verzuringsgevoelige grond. Er ligt prioriteit bij uitbreiding en afronding van bestaand bos en zoveel mogelijk op A-locaties. Nieuwe boselementen moeten groter zijn dan 5 ha, aansluitend aan bestaande bossen is uitbreiding met minder dan 5 hectare mogelijk. Het aan te leggen bos moet samenhang vertonen met natuur- en landschapsdoelstellingen.

Er bestaat voorkeur voor kwalitatief hoogwaardig hout.

4.1 Overzicht begrenzing

Voorname streefbeelden en daarvoor noodzakelijke inrichtings- en beheersmaatregelen en daarop gebaseerde keuzes voor de in te zetten instrumenten hebben geleid tot de aanwijzing van het hele WCL-gebied als beheersgebied waar onder eerdergenoemde voorwaarde beheersovereenkomsten mogelijk zijn.

In de gebieden die in de beheersplannen Winterswijk-Oost en -West zijn begrensd ligt een hoge prioriteit voor aangepast agrarisch beheer.

Daarom is voor het ruime-jas-gebied 608 ha beschikbaar voor beheersovereenkomsten. De overige middelen voor beheersovereenkomsten zijn beschikbaar voor de beheers- en reservaatgebieden die in het verleden zijn begrensd in genoemde beheersplannen.

De begrenzing van die reservaatgebieden blijft intact; naast het gebied dat is aangegeven als beeklandschap en als beekbegeleidende grond zijn dat de gebieden waar het BBL ten behoeve van natuurbeschermingsorganisaties gronden kan aankopen. Een overzicht van de beschikbare en begrensde hectares is opgenomen in tabel 1.

Van de reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden is op 1 januari 1997 170 ha in eigendom (en beheer) van natuurbeschermingsorganisaties. Nagenoeg alle reservaatgebieden in de landinrichting Winterswijk-West zullen in het kader van het plan van toedeling in eigendom komen bij natuurbeschermingsorganisaties, waartoe in dezen ook de Stichting Marke Vragender Veer wordt gerekend. De overige reservaat- en natuurontwikkelingsgronden zullen na verwerving worden overgedragen aan de Stichting Het Geldersch Landschap, Vereniging Natuurmonumenten of het Staatsbosbeheer. De invloedssferen van de natuurbeschermingsorganisaties zijn vastgelegd op de gegadigde kaart. Deze kaart geeft aan welke natuurbeschermingsorganisatie waar in aanmerking komt voor verworven terreinen. Indien particulieren zich melden voor natuurbeheer is de genoemde kaart van toepassing voor de verdeling van de kosten tussen LNV en de provincie.

4.2 Aankoopgebied

Het overgrote deel van de hectares die beschikbaar zijn voor natuurontwikkeling zijn niet perceelsgewijs begrensd. Een belangrijk deel van het WCL is gelegen in de landinrichting Winterswijk-Oost. Binnen dat gehele gebied kan het BBL op de grondmarkt optreden. Het verdient voorkeur om de perceelsgewijs begrensde reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden die door BBL worden aangekocht, vooruitlopend op de definitieve toedeling van de gronden in de landinrichting, toe te delen aan de natuurbeschermingsorganisatie. Aanwijzing van een ruimer aankoopgebied is niet noodzakelijk.

Tabel 1 (oppervlakte in hectares)

Beschikbaar					
	gebied	beheersgebied	reservaatsgebied	natuurontwikkeling	bosuitbreiding
1ste fase	Winterswijk-Oost	1149	267	0	0
	Winterswijk-West	74	210	0	0
2de fase	WCL-Winterswijk	150	50	200	200
	Hupsel-Zwolle	0	42	24	0
Totaal		1373	569	224	200
Benodigd					
Bosuitbreiding		0	0	0	200
Hoogveen		-3	-14	17	0
Hoogveen buffer		-30	30	0	0
Beeklandschap		-58	58	0	0
Pannekoelen		0	13	0	0
Leemputten		0	29	0	0
Beekbegeleidende gronden + Groenlose Slinge		pm	pm	124	0
natuurontwikkeling ruime jas		pm	-24	48	0
NBP-ha LI Winterswijk-West		0	0	35	0
1ste fase		1223	477	0	0
vrijkomend beheersgebied door statuswijziging (wordt gebruikt voor ruime jas)		91	0	0	0
2de fase beheersgebied ruime jas		150	0	0	0
totaal		1373	569	224	200

4.3 Financiële aspecten

In samenhang met de aankoop van reservaats- en natuurontwikkelingsgebieden zullen eventueel enkele landbouwbedrijfsgebouwen dienen te worden verworven. Aankoop van die gebouwen leidt nauwelijks tot extra beslag op financiële middelen, het verlies op die gebouwen zal naar verwachting onder de f 250.000,-- blijven.

4.4 Beheersovereenkomsten

De te sluiten beheersovereenkomsten zijn gebaseerd op de Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling.

Voor gronden gelegen in het begrensde gebied worden de grondgebruikers uitgenodigd om op basis van vrijwilligheid met het Bureau Beheer Landbouwgronden een beheersovereenkomst te sluiten. In het contract wordt vastgelegd dat de grondgebruiker voor een bepaalde financiële beloning de bedrijfsvoering op het betreffende perceel (percelen) richt op ontwikkeling en bescherming van natuur en landschap.

Het contract wordt voor vijf jaar gesloten maar kan door de grondgebruiker jaarlijks worden opgezegd. In bijlage 1 zijn de beheerspakketten en bijbehorende vergoedingen opgenomen die in 1997 van toepassing zijn.

Het streefbeeld voor de betreffende gebiedscategorie én de ecologische potenties van de betrokken percelen bepalen uit welke beheerspakketten de grondgebruiker kan kiezen. Met name de ecologisch meest kansrijke situaties binnen NSW-landgoederen hebben een hoge prioriteit voor zeer extensieve beheersvormen.

Beheersovereenkomsten waarmee het gewenste natuurdoel niet kan worden bereikt kunnen niet worden gesloten.

Er bestaat behoefte aan langlopende beheersovereenkomsten en aan overeenkomsten die de inrichting en het beheer van natuurontwikkelingsgebieden door particulieren regelen. De inhoud en vorm van deze overeenkomsten wordt momenteel uitgewerkt. Particuliere initiatieven voor toepassing van dergelijke contracten worden met belangstelling tegemoet gezien.

Voor nadere informatie over grondverkoop of over beheersovereenkomsten kan men zich wenden tot:
Dienst Landelijk Gebied
Postbus 9079
6800 ED Arnhem
tel. (026) 378 14 62

overzicht van mogelijkheden voor beheersovereenkomsten

beheerspakket	G2	G6	G7	G8	G12*	G13*
Handhaven natuurlijke handicaps ¹	●	●	●	●	●	●
Perceel als grasland gebruiken ter voorkoming van vervuiging jaarlijks maaien en het gemaaide afvoeren	●	●	●	●	●	●
Niet scheuren frezen en herinzaaien	○	●	●	●	●	●
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel brandhetel en ridderszuring; gebruik van een veldspuit is niet toegestaan	○	●	●	●	●	●
Niet rollen slepen doorzaaien en dierlijke mest gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan	○	●	●	●	○	○
Niet maaien en weiden van 1 april tot 15 juni	○	●	○	○	○	○
Niet maaien en weiden van 1 april tot 22 juni	○	○	●	○	○	○
Niet maaien en weiden van 1 april tot 30 juni	○	○	○	●	○	○
Niet bemesten en niet maaien; weiden met een inschaardichtheid per perceel van max. 2 stuks rundvee/ha toegestaan; bossenmaaien na 1 augustus toegestaan. Om versneld te verschralen gedurende x ² jaar niet weiden maar maaien en het gemaaide afvoeren.	○	○	○	○	○	○
Niet bemesten; niet maaien en weiden van 1 oktober tot 15 juli na deze periode weiden met een inschaardichtheid per perceel van max. 2 stuks rundvee per/ha toegestaan. Om versneld te verschralen gedurende x ² jaar niet weiden maar maaien en het gemaaide afvoeren	○	○	○	○	○	●
In een strook van minimaal 2 en maximaal 12 meter (afgerond op hele meters) vanuit de perceelstand niet scheuren frezen herinzaaien bemesten geen bagger opbrengen en geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel brandnetel en ridderszuring	●	□	□	□	○	○
Beloning	0,16/m ²	1420	1520	1620	2210	2520

Beheerspakketten grasland

beloning excl. eventuele beloning voor handhaven natuurlijke handicaps, beloning pakket G2 in combinatie met de andere pakketten: f 0,09/m²

● bepaling van toepassing ○ bepaling niet van toepassing □ bepaling facultatief

- 1 1 Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de topografische kavel- en perceelsstructuur, het micro-reliëf, de bodemstructuur of het bodemprofiel.
- 2 Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de begroeiing of de detailontwatering of leiden tot verlaging van de grondwaterstand c.q. slootwaterpeilen.
- 3 Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de aanwezige landschapselementen, anders dan ten behoeve van het behoud van het element.
- 4 Indien bij aanvraag van een overeenkomst particuliere onderbemaling plaatsvindt dient deze, zolang ze voortduurt, zodanig te geschieden dat in de winter en in het voorjaar (tot 1 juni) de drooglegging niet verder gaat dan de drooglegging van de niet-onderbemalen gronden in het peilvak waartoe dat perceel behoort.

² aantal jaren in overleg met Dienst Landelijk Gebied.

Beheerspakketten bouwland

	beheerspakket	B2	B3	B4
Handhaven natuurlijke handicaps		☐	☒	☒
Perceel als bouwland gebruiken		☒	☒	☒
Ten minste om het jaar een graangewas, niet zijnde maïs, verbouwen		☐	☒	☐
Ten minste 4 van de 5 jaren een graangewas, niet zijnde maïs, verbouwen		☐	☐	☒
Geen chemische onkruidbestrijding toepassen van 1 september tot 1 september in de jaren dat een graangewas wordt verbouwd		☐	☒	☒
Geen insecticiden toepassen van 1 september tot 1 september in de jaren dat een graangewas wordt verbouwd		☐	☐	☒
Niet bemesten, geen insecticiden en geen chemische en mechanische onkruidbestrijding toepassen in een strook van minimaal 6 en maximaal 12 meter (afgerond op hele meters) vanuit de perceelstrand		☐	☐	☒
Geen mechanische onkruidbestrijding toepassen in een graangewas van 15 april tot de oogst van het gewas		☐	☐	☒
Niet bemesten, geen insecticiden en geen chemische en mechanische onkruidbestrijding toepassen in een strook van minimaal 3 en maximaal 12 meter (afgerond op hele meters) vanuit de perceelstrand; in deze strook jaarlijks een graangewas, niet zijnde maïs, verbouwen		☒	☐	☐
Beloning		0,22/m ²	740	1400

beloning excl. eventuele beloning voor handhaven natuurlijke handicaps

- bepaling van toepassing bepaling niet van toepassing bepaling facultatief

De vergoeding voor randenbeheer in pakket B4 bedraagt f 0,16/m² (de oppervlakte dient te worden verrekend met de oppervlakte van het perceelsbeheer)

Beheerspakket zomen

	beheerspakket	Z1
Handhaven natuurlijke handicaps		☒
Een graslandstrook van minimaal 3 en maximaal 12 meter (afgerond op hele meters) vanuit de perceelstrand uitrasteren. In deze strook niet scheuren, frezen en herinzaaien en bemesten, geen bagger opbrengen en geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken; niet weiden, om de 3 jaar na 15 juli maaien en het gemaaide afvoeren. Om versneld te verschralen de eerste x ¹ jaar de strook jaarlijks maaien en het gemaaide afvoeren		☒
Beloning (excl. raster)		0,25/m

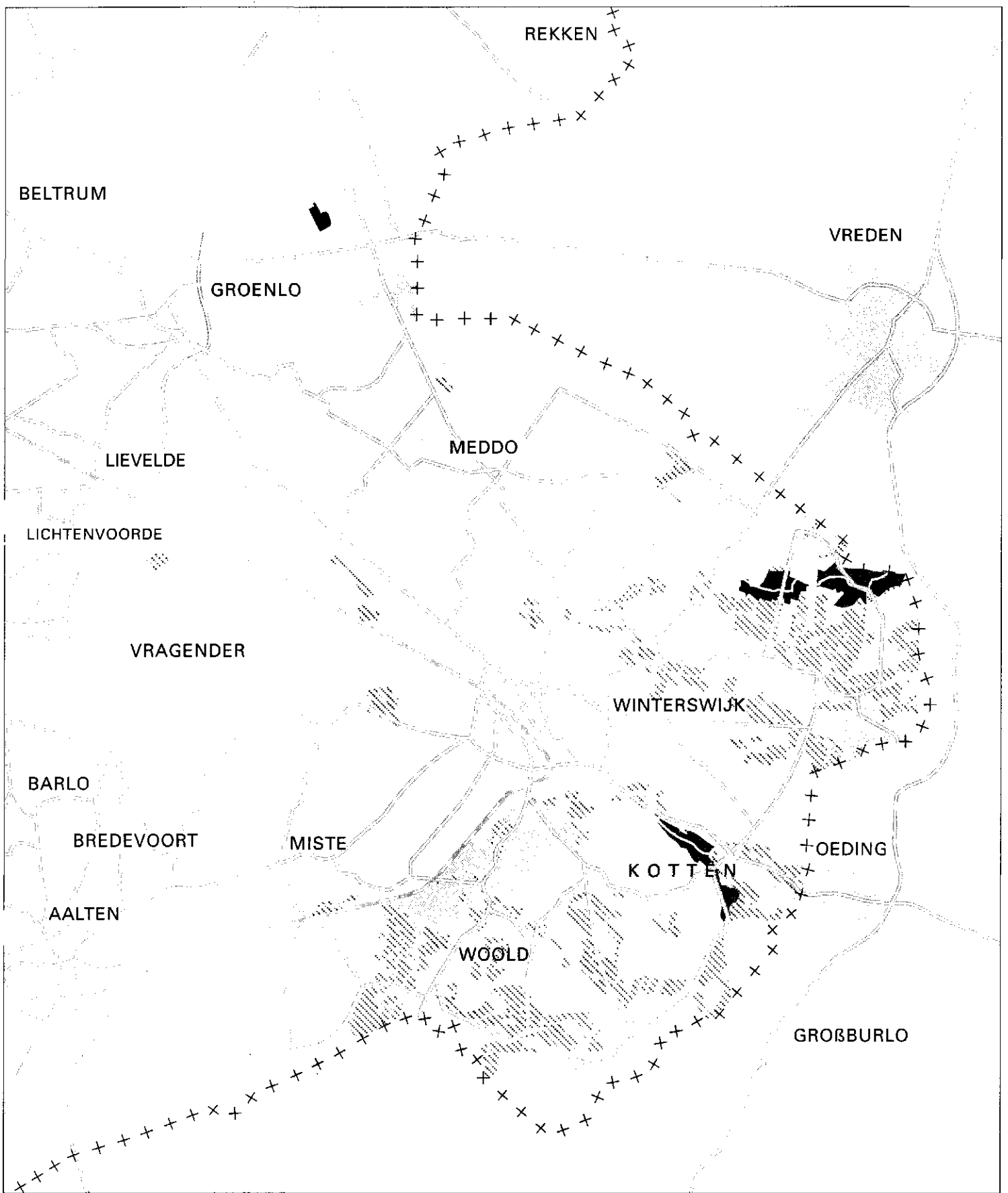
- bepaling van toepassing bepaling niet van toepassing bepaling facultatief

beloning is excl. eventuele beloning voor handhaven natuurlijke handicaps.

de beloning voor plaats en/of onderhoud veekend raster bedraagt f 0,93 m¹

¹ aantal jaren in overleg met Dienst Landelijk Gebied.

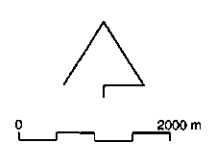

BEGRENZINGENPLAN WCL - WINTERSWIJK

LEGENDA

	WAARDEVOL CULTUURLANDSCHAP I		RESERVAATSGEBIED (1e FASE)
	WAARDEVOL CULTUURLANDSCHAP II		BEHEERSGEBIED (1e FASE)
	BEEKLANDSCHAP		NATUURONTWIKKELINGSGEBIED
	HOOGVEEN BUFFER		BEEKBEGELEIDENDE GROND
	HOOGVEEN		STEDELIJK GEBIED

provincie
GELDERLAND

APRIL 1998